

Мониторинг речевого развития на бурятском языке детей пятого года жизни.

2021 -2022 учебный год.МБДОУ «Барагханский детский сад «Хараасгай».

Восприятие устной речи (дети пятого года жизни)

№	Имя, инициалы детей	Хэн хоргодоо наадааб?	Туруун хэн хоргодооб?	Эржуухэй эгэшээ хаагуур бэдэрээб?	Ямар юумэндэ Эржуухэй баярлааб?	Хайшан гээд Эржуухэй хоргодооб?	Эржуухэйе эгэшэнь юундэ иимэ тургоор олооб?
1	Будаев Батор	Эржуухэй Сэсэг эгэшэтээ	Эгэшэнь	Хаанаш	Мэдэнэгуйб	Нюураа хаагаа	Хулнуудын харагдаа
2	Сономова Вероника	Эржуухэй эгэшэтээ	Сестра	Везде	Не знаю	Закрыла лицо	Не знаю
3	Тыхеев Аюр	Эржуухэй Сэсэгтээ	Эгэшэнь	Орон дээгуур, орон доогуур	Хоргодохомни гэжэ баярлаа	Нюураа хаагаа	Хулнуудын харагдаа

Грамматика

1

№	Имя, инициалы детей	Унеэн (тугал)	Морин (унаган)	Хонин (хурьган)	Ямаан (эшэгэн)	Гахай (поршоонхо)	Нохой (гулгэн)	Тэмээн (ботогон)	Баабгай (баабгайн гулгэн)	Унэгэн	Шоно
1	Будаев Батор	++	++	++	+-	++	++	+-	+-	+	+
2	Сономова Вероника	++	++	+-	- -	+-	+-	- -	+-	-	-
3	Тыхеев Аюр	++	++	++	+-	++	++	+-	+-	+	+

2

Глаголнуудыг анхан болон гарахан хуурида хэрэглэлгэ(хэлэлгэ адаглаад, элируулхэ)

Ухибуудэй хэлэлгэ адаглаад, элируулхэдэ Будаев Батор Тыхеев Аюр хоер глаголнуудыг анхан болон гарахан хуурида хэрэглэжэ шадана.

Харин, Вероника Сономова глаголнуудыг ород хэлэн дээрэ хэрэглэнэ.

3

Хоер ухибууд: Батор Б, Аюр Т падежэй залгалтануудыг зубоор хэлэлгэдээ хэрэглэнэ. Вероника С. хэрэглэжэ шаданагүй.

4

Элдэб янзын мэдүүлэлнуудыг хэлэгэдээ хэрэглэлгэ

№	Имя, инициалы детей	Юрэ хоорэхэн мэдүүлэл	Асууһан мэдүүлэл	Шангадхаһан мэдүүлэл	Идхаһан мэдүүлэл
1	Будаев Батор	+	+	+	+
2	Сономова Вероника	+	-	-	-
3	Тыхеев Аюр	+	+	+	+

Фонетика

Буряад хэлэнэй абяануудыг зубоор угуулэлгэ (Правильно произносить звуки родного языка, правильно пользуется умеренным темпом речи, силой голоса, интонационными средствами выразительности)

	Имя, инициалы детей	Аялган (илангаяа дифтонг, удаан) абьянуудые зубоор угуулэлнэ	Хашалган (h,н, г,б)	Хэлэлгын темп, аянгалга	Уран угуулэлгын аргууд
1	Будаев Батор	+	+	+	-
2	Сономова Вероника	-	-	-	-
3	Тыхеев Аюр	+	+	-	-

Связная речь

1

	Имя, инициалы детей	Удхыень дуурэн дамжуулна (2 б)	Хусэд дуурэн дамжуулнагуй (1 б)	Удхыень дамжуулжа шаданагуй (0 б)
1	Будаев Батор	-	1	-
2	Сономова Вероника	-	-	0
3	Тыхеев Аюр	-	1	-

2

Хумуужуулэгшэтэй хамта зурагаар гу, али нааданхай тухай рассказ зохоолго

Рассказ Будаева Батора.

Нэгэ басаган ой соо гуйжэ ябана, ушоо нэгэ басаган нууна. Хэрмэн ерэнэ.Хубуун хаража байна.

Рассказ Сономовой Вероники.

Басаган сидит на пенечке. Ее подружка бегаёт. Хубуун стоит рядом. Белочка гуйнэ.

Рассказ Тыхеева Аюра.

Ой соо гурбан ухибууд байна.Нэгэ басаган модон дээрэ нууна.Тэрээндэ хэрмэн гуйжэ ерэбэ.Хубуун хаража байна.

Имя, инициалы детей	Хоер угэнуудхээ буридэһэн мэдүүлэлнууд	Хоер угэнуудхээ олон угэнуудээр буридэһэн мэдүүлэлнууд	Нюуртай мэдүүлэлнуудые хэрэглэнэ	Нэрлэхэн мэдүүлэлнуудые хэрэглэнэ	Сложно мэдүүлэлнуудые хэрэглэнэ

1	Будаев Батор	+	+	+	+	+
2	Сономова Вероника	+	+	+	+	-
3	Тыхеев Аюр	-	+	+	+	+

3

Юумэнуудыг зураглалга (называя признаки, качества, действия, высказывая свою оценку)

	Имя, инициалы детей	Юумэ зубоор нэрлэнэ	Шанар нэрлэнэ	Уйлэ нэрлэнэ	Оорын хандасатай
1	Будаев Батор	+	+	+	-
2	Сономова Вероника	-	-	-	-
3	Тыхеев Аюр	-	+	+	+

4

Хэлэлгын этикет хэлэлгэдээ хэрэглэнэ

	Имя, инициалы детей	угталга	удэшэлгэ	баяр еһолол
1	Будаев Батор	+	+	+
2	Сономова Вероника	+	+	+
3	Тыхеев Аюр	+	+	+